



LA VINYA, CLAU EN LA FIXACIÓ DEL CARBONI I LA REGULACIÓ DEL CICLE DE L'AIGUA

El cultiu de la vinya, i l'agricultura en general, són claus per la fixació del carboni i la regulació del cicle de l'aigua, tant en els cursos superficials, com a la capa freàtica. Aquesta va ser una de les tesis que va defensar el coordinador de viticultura de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA), Robert Savé, durant la jornada Canvi Climàtic: una realitat i un repte per a la viticultura, que vam organitzar el passat 13 de maig a Vilafranca del Penedès.

Com a conseqüència d'això, des de la sectorial de la vinya i el vi de JARC-COAG, demanem a les Administracions que donin més suport al manteniment de l'activitat agrària pels seus beneficis ambientals, no només econòmics, i es difongui més el seu paper estratègic.

Canvis en les necessitats de les vinyes

En la seva ponència, Savé va indicar que l'increment de la temperatura, els canvis en la pluviometria, l'augment de l'evaporació, que generarà una menor disponibilitat d'aigua, que es pot xifrar al voltant d'un 25% menys a finals de segle, el que comportarà canvis en la fenologia i en les necessitats de la vinya. En aquest sentit, va comentar que determinades varietats de raïm i peus tenen una millor capacitat d'adaptació i va destacar que caldrà aprofundir en com treballar el sòl i quins són els sistemes de conducció, poda, reg i adobat més adients.

Davant la nova realitat del canvi climàtic a la vinya, a la qual ens ha portat el model actual, el coordinador de viticultura de l'IRTA va apuntar que cal pensar quines mesures s'han de prendre per seguir sent productius en qualitat i quantitat.

Eines per combatre el canvi climàtic

Savé va recordar que cal considerar que tenim varietats (clons) de vinyes, peus, treballs en el sòl, sistemes de conducció i poda, reg, adobat i el manteniment de retalls del paisatge per generar biodiversitat positiva vers les malures, noves implantacions per fer vi, una important recerca (genòmica, enologia, bioquímica, ecologia, fisiologia, etc.). Totes aquestes eines facilitarien la lluita contra el canvi climàtic a la vinya.

A més, gràcies a la informació pròpia i aliena d'organismes com l'IRTA, l'Incavi, el Vitec, la URV, la UAB, la UPC, la UB, la Universitat de Davis a Califòrnia, la Universitat de Bordeus, P&FR,, Savé va

destacar que es pot avançar en el coneixement de la relació entre la vinya i el medi ambient, i consegüentment seguir endavant fent viticultura primer, i després vi en quantitat i qualitat.

Davant del canvi climàtic, la viticultura juga un triple paper:

- Víctima. Pateix els efectes dels increments de temperatura, la reducció en la disponibilitat d'aigua i els fenòmens meteorològics extrems.

- Problema. És una emissora de Gasos d'Efecte Hivernacle (GEH) i pot actuar com a contaminant de sòls i aigües. Per això, és necessària una gestió adequada per facilitar de manera significativa la disminució de les emissions de GEH.

- Solució. Té una doble funció reparadora i mitigadora. En aquest punt, la viticultura i l'agricultura tenen un paper destacat en la gestió, el manteniment i la defensa dels boscos, prats, terres de conreu i fins i tot sistemes naturals vulnerables.

L'activitat agrària té, per tant, una funció mitigadora, com a gran embornal de carboni, el qual pot mantenir-se i/o millorar-se mitjançant una gestió adequada d'aquest recurs. També és proveïdora de recursos renovables en substitució de combustibles fòssils (agrocarburs, biomassa forestal, biogàs a partir de dejeccions del bestiar), base per al reciclatge de residus biològics, magatzem temporal i regulador del cicle hidrològic.

Sens dubte, unes pràctiques adequades poden reduir extraordinàriament els impactes negatius de la seva activitat.

Condicions climàtiques futures

Les probabilitats de projeccions per a la zona Mediterrània estimen una menor pluviometria, distribuïda de forma diferent al llarg de l'any. En el cas de les temperatures, aquestes seran més altes, tant a l'estiu com a l'hivern. Aquest fenomen provocarà un increment de l'evapotranspiració.

La unió d'aquestes circumstàncies comportarà que es donin episodis d'estrès hídric, canvis en la fenologia de les vinyes i un esgotament dels recursos. Tot plegat, incidirà en canvis en la producció.

Per altra banda, el canvi climàtic també generarà situacions positives, ja que com a conseqüència de l'augment de la concentració de CO₂ de l'aire, la producció de raïm s'incrementarà.

Com reaccionarà la vinya?

Davant d'un nou escenari climàtic, caracteritzat per la combinació de fred i calor a l'hivern, Robert Savé va puntualitzar que la floració podria veure's afectada, avançant-se o malmetent-se. En el cas de les fulles, potencialment brotaran i s'expandiran més aviat, però no està clar si arribaran abans a la senescència o envelliment biològic. Aquest fet fa pensar en què es produeixin noves brotades de la fulla a la tardor.

Mentrestant, el procés de maduració tendeix a desacoblar-se. Així, la fenòlica (que inclou components com l'aroma, els tanins, el gust o el color) i l'alcohòlica (equival al sucre que conté el raïm) es produeixen i produiran a velocitats diferents, amb una més ràpida maduració alcohòlica respecte de la fenòlica.

Des de l'IRTA, s'assenyala que l'ambient més sec de la zona mediterrània pot reduir els efectes de determinades patologies, com el iodi i el mildiu, però pot incrementar-ne d'altres, com les relacionades amb les defustes. A hores d'ara, l'efecte de combinar altes temperatures i tempestes

d'estiu continua sent una incògnita, encara que es preveu que generi problemes.

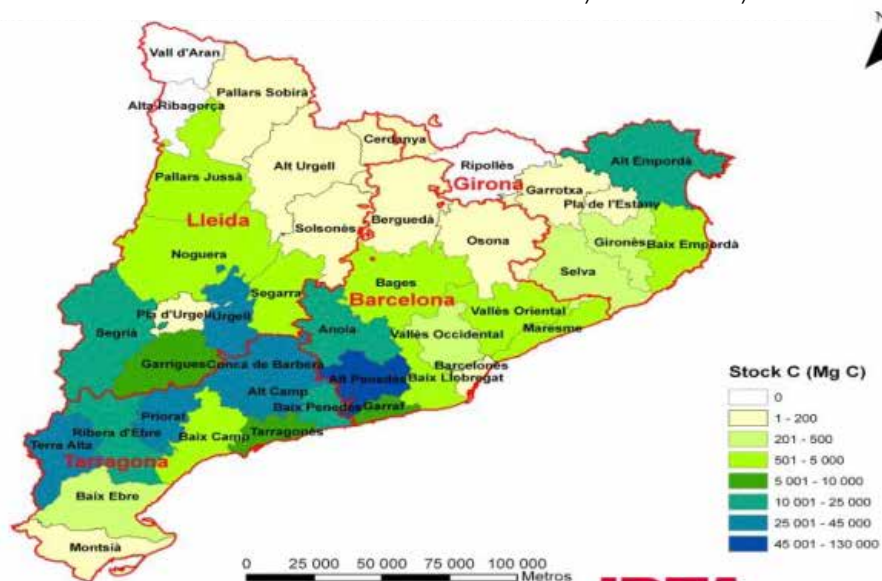
Adaptant la Mediterrània al Canvi Climàtic

El projecte Accua, en el qual va participar l'IRTA i l'actual Medacc, del qual encara hi forma part, ja que té vigència fins al 2018, analitzen i comparen la diferència entre evapotranspiració i precipitació anual en diferents conques internes de Catalunya, que són les autèntiques unitats ecològiques funcionals.

L'estudi, encara fent-se, ja apunta, diferències en la fenologia i en les necessitats d'aigua en diferents llocs i moments, valorant els efectes positius del reg, de l'embutat del sol, del material vegetal i del desplaçament parcial del conreu a zones més elevades, situació que en els ambients amb nits fresques propicien menys estrès tèrmic a les vinyes, reduint les taxes de respiració nocturna i mantenint una major assimilació neta.

A més, el diferencial de temperatura entre el dia i la nit provoca més síntesi d'antocians, uns compostos que permeten millorar els aromes. Aquest fet també beneficia l'acidesa i els aromes frescos dels mostos. Hi ha molt per fer amb el que es coneix, perquè ja s'ha fet molt i bé, per part de molts.

Aproximació de l'estoc de carboni del cultiu de la vinya a Catalunya



IRTA
 RECERCA | TECNOLOGIA | AGROALIMENTÀRIES



VIVERSA
 Viverista-Multiplicador Autoritzat
 Plançons i Serveis Agrícoles

**Europépinières,
 PSB, Agromillora**

Tels. 609 079 881
 639 323 749
 Tel. i Fax: 973 770 409
 www.viversa.es · info@viversa.es

Pda. La Plana s/n · 25126 ALMENAR